

**2004 MALÎ YILI GENEL VE KATMA BÜTÇE
KANUN TASARILARI İLE 2002 MALÎ YILI GENEL
VE KATMA BÜTÇE KESİN HESAP KANUNU
TASARILARININ PLAN VE BÜTÇE
KOMİSYONU GÖRÜŞME TUTANAKLARI**

08.11.2003

İ Ç İ N D E K İ L E R
ADALET BAKANLIĞI
- Anayasa Mahkemesi
- Yargıtay Başkanlığı
-Danıştay Başkanlığı
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
-Yükseköğretim Kurulu
-Üniversiteler

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi...

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; Adalet Bakanlığının ve yüksek yargı organlarının bütçeleri üzerine ilişkin görüşlerime geçmeden önce birkaç konuya değinmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, her şeyden önce tartışırken doğru bilgilerle tartışmamız gerekir. Anayasa Mahkemesi kararları Anayasaya göre kanun hükmündedir. Kaldı ki hukuk sadece kanun demek değildir. İçtihatlar, yorumlar, kararlar, yönetmelikler, tebliğler...

MUSTAFA ÜNALDI (Konya) – Anayasanın 153 üncü maddesi öyle demiyor.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bütün bunlar hukuk kavramına dahildir. Yaşanmış olan bir olaydan hareketle de tüm savunma hakkının vatandaşların elinden alındığı veya böylesine bir eğilim olduğu şeklinde bir görüşe katılmıyorum.

MEHMET MELİK ÖZMEN (Ağrı) – 153 üncü madde ne diyor: “Vermiş olduğu kararlarla hüküm koyamaz.”

M.AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Hüküm koyamaz tabii; ama, Anayasa Mahkemesi kararları...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşma usulümüz yok.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Burada değerli hukukçularımız var. Ben hukukçular adına bir yorum yapmıyorum. Bu benim kendi kişisel görüşüm. Ama, bu görüşümün hukukçular tarafından da paylaşılacağını sanıyorum. İctihat denilen kavram, Türk hukukunda değil, bütün hukuklarda vardır.

MUSTAFA ÜNALDI (Konya) – Yanlış bir şey söylemeyelim.

MEHMET MELİK ÖZMEN (Ağrı) – Özür dilerim, sizi kastetmedim.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Yanlış yoldan çıkıyoruz.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Uzunkaya, isterseniz, hemen, burada temsilciler var, yargı temsilcileri, kendilerinden bilgi alabiliriz. Sayın Başkan müsaade ederlerse, hemen kendilerinden bilgi alabiliriz.

BAŞKAN – Devam edin Sayın Hamzaçebi.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Bakandan biz rica edelim, bu konuda doğru nedir, bize lütfederlerse, öğrenmiş oluruz.

İkinci konu Sayın Taner Yıldız'ın değerlendirmesiydi. Benim gördüğüm ikinci kez yaptı. Bu bütçe faiz ödeme bütçesi, yani devlet büyük bir faiz yükü altında, dolayısıyla böylesine büyük bir faiz yükü altındayken devletin, diğer alanlara pek fazla kaynak ayırması mümkün değildir. Bunu hatırlatıyor. Çok doğru. Hakikaten Türkiye üstelik bir de program uyguluyor 2000 yılından bu yana. Büyük kısıtlar altında. Çok dar bir elbisenin içerisine girmeye çalışıyor devlet. Bütün Bunlar doğru. Ama, o zaman Adalet ve Kalkınma Partisinin seçim beyannamesinde, hükümet programında, Acil Eylem Planında vaat ettiklerini nereye koyacağız? Birçok şey vaat edildi. Sizin dediğinizi eğer kabul edersek, biz kusura bakmayın, birçok şey vaat etmişiz, onları yapamayacağız sonucu çıkar Sayın Yıldız sizin değerlendirmenizden. Bizim muhalefet olarak yaklaşımımız bu. Yoksa, bütçenin bu dar imkânlarıyla popülizm yapma gayreti içerisinde değiliz. Sadece hükümeti oluşturan partinin seçim vaatlerini, hükümet programındaki vaatlerini, Acil Eylem Planındaki vaatlerini bu bütçeler vesilesiyle değerlendiriyoruz, bu bütçelerin bu vaatlere uygun olmadığını söylüyoruz. Söylediğimiz budur.

Konumuza dönersek, birkaç arkadaşımızın söylediği “Adalet mülkün temelidir” cümlesiyle başlamak istiyorum. Yani, adalet devletin temelidir. Gerçekten, devlet dediğimiz zaman, parlamenter rejimlerde üç tane kuvvetin olduğunu görüyoruz: Yasama, yürütme, yargı. Bu üç kuvvet ne kadar birbirinden bağımsızsa, ne kadar birbirlerini etkileme gücünden yoksunsa, o parlamenter rejim o kadar başarılı olur.

Bu anlamda yargıyı değerlendirirken, biraz yargının itibarı konusuna girildiğinde yargıya haksızlık yapıldığını düşünüyorum. Yargının itibarını tabii ki yükseltmek hedefimiz olmalı, ama ben size şunu soruyorum, siz değerli arkadaşlarıma ve Sayın Bakana: Yasama,

yürütme ve yargıdan hangi kuvvet diğerinden daha üstün bir itibara sahiptir? Eğer toplumda bir bozulma olmuşsa, toplumun her kesiminde bozulma olmuştur. Yasama yargıdan daha itibarlı değildir, yürütme yargıdan daha itibarlı değildir, yargı da diğerlerinden daha itibarlı değildir. Hepsi eşittir. Bozulmadan, çürümeden herkes eşit nispette payını almaktadır. İnsan aynı insandır, yargıdaki insanla Meclisteki insan, yürütme organındaki insan farklı insanlar değildirler. Özel sektördeki insan da aynı insandır.

Değerli arkadaşlar, hakikaten yargıyı bağımsız kılmak istiyorsak yapmamız gereken birkaç düzenleme vardır. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu Sayın Bakanın ve Müsteşarın katılımından uzak tutmamız gerekir. Sayın Bakanın ve Müsteşarın kimliğiyle ve şahsiyetiyle ilgisi yok bu söylediklerimin. Kurumsal olarak değerlendiriyorum. Gerçekten böyle bir yapıya gitmemiz gerekir.

İkincisi; bütçe anlayışında biraz daha yargıyı esnek kılmalıyız. Şimdi biz yüksek yargı organlarının bütçelerini görüşeceğiz burada. Anayasa Mahkemesinin alacağı arabaya biz karar vereceğiz, alacağı personele biz karar vereceğiz, sonra da Anayasa Mahkemesinden bağımsız olmasını bekleyeceğiz. Bu yanlış. Anayasa Mahkemesinin bağımsızlığı hakkında benim bir tereddüdüm yok, bir kuşum yok. Hangi hükümet olursa olsun bugüne kadar Anayasa Mahkemeleri gayet tarafsız, objektif bir şekilde karar vermişlerdir. Zaman zaman Anayasa Mahkemesi kararları hükümet karşıtı gibi algılanmıştır; ama buna hiç katılmıyorum. Neden katılmıyorum: Doğal olarak yürütme organı, yani hükümet yasa çıkaran konumdadır; yasayı hazırlar, Meclise getirir, Meclisteki çoğunluğuyla bu yasaları çıkarır. Doğal olarak Anayasa Mahkemesine gidecek yasalar bu yasalardır. Hükümetin icraatları bir şekilde denetlenmiş olur ve zaman zaman Anayasa Mahkemesi kararları, iptal kararları verir, yürütmeyi durdurma kararları verir. Bunlar tamamen hukuk çerçevesinde verilmiş kararlardır. Ben uzun yıllar yürütme organında bürokraside bulundum. Benim gözlemim budur.

Yargının bağımsızlığı konusunda başka neler yapmamız gerekir? Bu ikisi yetmiyor, yani bu Anayasa Mahkemesine örnek verdim. Biraz daha esnek bütçe anlayışına geçmemiz gerekir. Blok bütçe yapalım. Yani, Anayasa Mahkemesine biz bütçe verelim, kendi iç dağılımını kendisi belirlesin. Bunu mahkemelerde nasıl yapabiliriz, mahkemelerde biraz daha esnek kılabilir miyiz; bunu bilemiyorum. Bunu belki tartışmamız gerekir. Ama, böylesi biraz daha özerk, bağımsız bir anlayışa bütçe sisteminde de geçmemiz gerekir. Bütçe sisteminde biz yargıyı bağımsız kılamıyorsak, öte tarafta kanunlarla sağlamış olduğumuz bağımsızlık, çok fazla anlamlı olmayacaktır.

Sayın Bakanın yolsuzluklara karşı tavrını tabii ki beğeniyorum ve destekliyorum. Ancak Sayın Bakanın sadece kişisel iyiniyetiyle, kişisel çabasıyla üstesinden gelinebilecek bir konu değildir bu. Sayın Bakan hortumcularla ilgili yasa tasarısını Meclise sevk etti. Biraz sonra o konuya değineceğim. Bu vesileyle enteresan örnekler verdi, VIP salonunda yaşadıklarından bahsederek konuyu oldukça güzel bir şekilde bize sundu. VIP salonuyla ilgili burada değerlendirme yapıldı. Sayın Bakanı da ben o konuda göreve davet ediyorum.

VIP salonundaki bu ayrıcalıklar, bu yanlışlıklar ortadan kalsın. Mükünse VIP uygulaması da tümüyle ortadan kaldırılsın, herkes eşit olsun.

Yargıyı bağımsız kılmamız ve gerçekten yolsuzluklarla mücadele edecek bir yapıya sahip olmamız için neler gerekir? Bir kere çok saydam bir devlet yapısı olması gerekir. Hakikaten yolsuzluk istemiyorsak, saydam bir yapı olması gerekir. Öyle dört yıldan dört yıla seçimlerin yenilenmesiyle, hükümetlerin değişmesiyle demokratik olduğumuzu iddia edemeyiz. Yapmamız gereken başka şeyler de var. Vatandaş bilgi alacak, Bilgi Edinme Yasası çıktı. Yetmiyor... Bir genel idarî işlem yasası çıkması gerekiyor. Devlet hangi alanda nasıl hareket edecek, nasıl davranacak?.. Sadece vergi ve kamulaştırmada kuralların konmuş olması yetmiyor. Onun dışında çok geniş bir alan var, kuralların olmadığı bir alan ve üçüncü olarak, vatandaşlar da yönetimin karar alma sürecine katılacaklar. Bu unsuru da sisteme eğer gerçekten dahil edebilirsek, sistemi gerçekten saydam, yolsuzluklara müsait olmayan, ona engel olan bir yapıya kavuşturmuş oluruz.

Sayın Bakan fotoğrafın sadece bir bölümünü bize sundu; kendi görev alanıyla ilgili olduğu için doğal olarak bir bölümünü sundu. Yine ne yapmamız gerekir? Dokunulmazlıkların sınırlandırılmasını Sayın Bakanın gündemine alması gerekir. Sayın Bakan eğer hortumcularla ilgili yasayı, onların banka sisteminden edindikleri kaynakları, menfaatları geri almak için hassasiyet gösterip bir tasarı hazırlayıp Meclis gündemine getiriyorsa, aynı hassasiyeti dokunulmazlıkların sınırlandırılması konusunda da göstermek zorundadır. Aksi takdirde, Sayın Bakan, inandırıcılığını kaybedecektir. Mecliste bekleyen dokunulmazlığın kaldırılması dosyaları var. Yargı talepte bulundu Sayın Bakanım. Etrafınızdaki yargı organlarının mensubu olan yargıçlarımız talepte bulundular. Adalet Bakanının birinci görevi, dokunulmazlığın kaldırılmasına ilişkin bu taleplerin Mecliste sonuçlandırılmasını sağlamak olmalıdır. Aksi Takdirde, Sayın Bakan inandırıcılığını kaybedecektir.

Hortumcularla ilgili yasaya geliyorum; şüphesiz destekliyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu yasayı destekliyoruz. Ancak, şu soruları sormadan, şu konuları irdilemeden de geçemeyeceğim.

Sayın Bakanım, banka sisteminin bu millete maliyeti 43milyar dolar. İmar Bankası hariç. 6 milyar dolar da ona dersek, 49-50 milyar dolara yaklaşan bir fatura söz konusu. 43 milyar dolarlık faturadan siz tasarinizla sadece 21 milyar dolarlık faturayı buraya getirmiş durumdasınız. Sadece yönetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankalardan alınan kredilerin, geri ödenmeyen kredilerin geri alınmasına yönelik düzenlemeyi buraya getirmiş durumdasınız. Bir kere bu ayırımı neye göre yaptınız, neden böyle bir ayırım ihtiyacı duydunuz, neden devlet bankasından alınan kredileri geri ödemeyenlere ilişkin bir düzenleme yapmadınız? Bunu merak ediyorum. Benim görebildiğim kadarıyla tasarinin 15 inci maddesi –yanlış hatırlamıyorsam- hazine alacağı olarak tanımlanan alacakları Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen alacaklar olarak tanımlıyorsunuz. Sistem 43 milyar dolardır.

İkinci nokta; biraz bu konuda sapla samanı karıştırıyoruz gibi geliyor bana.

Değerli arkadaşlar, 43 milyar dolar battı. 43 milyar doların tamamı yolsuzluk mudur? Bu soruyu soruyorum ben. Bunu hakikaten iyi tartışmamız gerekir. Eğer tartışmazsak, burada gerçekten çok yanlış düzenlemeler yapmış oluruz. Yarın bu yanlış düzenlemeleri düzeltmek için başka düzenlemeler yapmak zorunda kalırız. 99 yılından bu yana bu tasarımı da dahil edersek, Bankalar Yasası sekizinci kez değişmiş oluyor ve bankacılık konusunda Türkiye üç kez politika değişikliği yapmıştır 99 yılından bu yana. Tam üç kez temel politika değişikliği. Türkiye’de üç tip banka var: Yönetimi Fona devredilen bankalarla ilgili söylüyorum. Birincisi, bankalarına el konulup sahipleri hapse atılan bankalar; ikincisi, sadece bankalarına el konulan kişilerin sahip olduğu bankalar; üçüncüsü de, bankalarına el konulmayıp ceplerine para konulanlar... Türkiye, özellikle krizden bu yana bankacılık yaklaşımını devamlı değiştirmiştir. Neden; çünkü, krizin etkisiyle finans sistemi zor duruma düşüyor. Çok doğal. Bir gecede yüzde 7 000'lere ulaşan bir faiz karşısında banka sistemi ne yapacaktır; hemen özel sektördeki, reel sektördeki kredilerini geri çağırarak zorunda kalacaktır ve bu geri çağırma maalesef reel sektörü çok zor durumda bırakmıştır. İstanbul Yaklaşımı dediğimiz yaklaşımı biz çok daha önce yapmak zorundaydık. Maalesef çok geç kalındı. Ve krizin batırdığı bankalar da olmuştur. Bunu dikkatinize sunuyorum. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun şu an koymuş olduğu kuralların bir kısmı 2001 yılında yoktu, 2001 yılında farklıydı. 2001 yılında bankalar el konulan dönemdeki kurallar farklıydı. Eğer, 2001 yılı kuralları şimdi yürürlükte olsaydı, şu anda el konulması gereken birçok özel banka daha olacaktı. Kurallar değiştirildi, bütün bankalara el konulmaması için. Peki bugünkü kurallar 2001’de yürürlükte olsaydı ne olacaktı; bazı bankalara el konulmayacaktı. Bankacılık konusundaki bu zikzağı Sayın Bakanın iyi değerlendirmesi gerekir. Burada üzerine gidilmesi gereken, bu bankadaki kredileri gerçekten bugeri ödememek üzere almış olan kişilerdir. Kamu bankalarını hariç tutmayı anlamak mümkün değildir. Kamu bankalarından alınan kredilerden geri ödenmeyenleri veya ödememe kastıyla alınmış olanları mutlaka tasarı kapsamına almak gerekir. Sayın Bakan, tasarı iyidir, kötüdür, tartışılır, düzeltilir derken çok temel bir konuyu söylüyorum. Bu, esasen Sayın Bakanın söyledi: “Efendim, birinci şart, nitelikli yasa olması gerekir.” Burada Adalet Bakanlığının görevi de nitelikli yasa yapmaktır.

Sayın Bakanım, kusura bakmayın, Bankacılık Kanununda değişiklik yaparken, bunu Adalet Bakanlığının görevi olarak alırken siz, bu kesimle ilgili kişileri dinlemek zorundaydınız; bunu yaptığınızı sanmıyorum. Bu sadece bir ceza düzenlemesidir, dolayısıyla kimsenin görüşünü almak durumunda değilim diyemezsiniz. Ekonominin her kesimini ilgilendirecek olan bir düzenlemedir. Gerçekten, bir şey yaparken düzgün yapın, bir daha,, Bankacılık konusunda 8 tane nasıl yasa değişikliği yapmışsak, tekrar bu çıkan yasanın daha sonra düzeltilmesini yapmak zorunda kalmayalım.

Bu vesileyle şunu sormak istiyorum: Bir bankamıza BDDK onbeş yıl vade vermiştir. Bunu tartışmıyorum; neden verdi, nasıl verdi, doğru mu, yanlış mı; o kendi kuralları içerisinde değerlendirmesini yapmış ve bu süreyi vermiş. Şimdi Sayın Bakan bunu nereye koyacak? Bir yanda hiç süre verilmeyen kişiler, kurumlar, bankalar, bir yanda da 15 yıl süre verilen

bir banka Sayın Bakan tasarıda bunu nereye koyacak merak ediyorum, o konuda beni bilgilendirirlerse memnun olurum.

Şu konuları çok kısaca değinerek bitiriyorum.

Sayın Bakanın bir danışmanı var, demecini basından okuduk, Tecavüz edilen kadın kendisine tecavüz edilenle evlenirse sorun ortadan kalkar. Onunla evlenmeyi, onunla beraber yaşamayı göze alsın, ona alışsın, zamanla alışır. Neden, işte kadının Türkiye’de ekonomik özgürlüğü yoktur, en doğrusu budur şeklinde.

Sayın Bakan, danışmanının bu demecini ne kadar paylaşıyor. Avrupa Birliğine uyumla ilgili yasaları hazırlayan bir bakanlık olarak ve buna inanmış bir Sayın Bakan olarak kendisi danışmanının bu konudaki fikirlerinden ne kadar etkileniyor, ne kadar ona kulak veriyor. Danışmanı olduğuna göre, şüphesiz Sayın Bakanı da bu konularda enforme ediyordur. Sayın Bakan bu görüşlere katılmıyorsa Adalet Bakanlığının bu görüşleri kamuoyunda tekzip eden bir açıklaması olmuş mudur, ben görmedim, eğer Sayın Bakan lütfederlerse memnun olurum.

Bir diğer konu, Türk Ticaret Kanunu değişiklikleri çok geç kalmıştır. Adalet Bakanlığı yıllardır bu konu üzerinde çalışıyor, birtakım üniversitelerin seçkin profesörlerinden yardım alıyor, tasarıyı onlara hazırlatıyor; ama gerçekten çok geç kalmış olan bir konudur. Avrupa Birliğinde olan, örneğin bölünmeler vergi kanunlarına girdiği halde Türk Ticaret Kanununda gerekli düzenlemeler yapılmadığı için, özel sektör, şirketler bu konuda gerekli adımları atamamaktadır.

Son bir konu da, Sayın Bakanım konuşmanızda gördüm, birçok adliye binası projeniz var, o konularda benim sizden ricam, lütfen bu binaları adalete uygun bir şekilde, adalet kavramına uygun bir şekilde projelendirin. Bayındırlık ve İskân Bakanlığının klasik projeleriyle ihaleye çıkmayın adalet dendiği anda vatandaş o binaya girerken gerçekten adaletin gücünü hissedebilmeli, adalet önünde saygı duyabilmeli, o binalar vatandaşta böyle bir duygu uyandırabilmeli, mümkünse bunları yarışma projesi veya Türkiye’nin çok seçkin mimarlarına tasarlatmak suretiyle yaptırırsanız uygun olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi teşekkür ediyoruz.

.....

.....

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Yüksek Öğretim Kurulunun Sayın Başkanı, değerli arkadaşlar; gecenin ilerleyen vaktinde sürekli eğitim konusunu tartıştıkça dikkatler dağılıyor. Biraz önce Sayın Abuşoğlu birden Cem Karaca'dan söz edince ben de kulak kesildim. "Sen işçisin işçi kal" şarkısı, gerçekten, o dönemin şarkılarından biriydi; ama, Cem Karaca'nın tabii çok daha güzel şarkıları vardır müzikal açıdan. "Sen işçisin işçi kal" hiç akıllarda kalan bir şarkı olmamıştır. Ama, eleştirel açıdan doğrudur, eleştirel açıdan sözleri daha öne çıkan bir şarkıdır. Türk Popunun eleştirel şarkılarından biridir.

Yine o dönemlerde Pink Floyd vardı hatırlayacaksınız. Eğitim sistemine en köklü eleştirileri Pink Floyd getirmiştir The Wall şarkısıyla o dönemi gerçekten sarsmıştır ve Pink Floyd, tabii, o grup, sonuçta o şarkılardan iyi para da kazanmıştır. Pink Floyd sonra dağıldı. Yine, bizim eğitim sistemine en eleştirel yaklaşan şarkıcılarımızdan biri de Erkin Koray'dır hatırlayacaksınız, çocuğunu pek okullara göndermemiştir ama, o çocuk çok ilerleyen yaşında bir ortaokul diploması almak için uğraşıyordu, gazetelerde okumuştum.

Neyse, gecenin bu saatinde biraz böyle müzikal bir yaklaşımdan sonra, asıl konuya girmek istiyorum.

Öncelikle, şu konuya tekrar dikkat çekmek istiyorum, Sayın Bakan mutlaka açıklama yapacaktır, Avrupa Birliği ilerleme raporundan Sayın Bakan bir cümle okudu meslek liselerine ilişkin olarak, daha sonra Sayın YÖK Başkanımız da Avrupa Birliği ilerleme raporunun bazı cümlelerinin yanlış olduğunu ifade etti. YÖK harcamalarının denetim dışı kaldığı, meslek liselerine olan ilginin azaldığı ve üniversitelerin disiplin yönetmeliğinin Millî Eğitim Bakanının onayına tabi olmaması nedeniyle üniversitelerin özerkliğinin olmadığı şeklindeki Avrupa Birliği ilerleme raporu cümlelerinin yanlış olduğunu söyledi. Bu, gerçekten çok vahim bir durum. Eğer Sayın Bakan bize aksine bilgiler veremiyorsa, ki o takdirde Sayın YÖK Başkanı yanlış bilgi vermiş olur; bunun değerlendirmesini bilemiyorum nasıl yaparız? Ama, Avrupa Birliği ilerleme raporu bu şekilde yanlış bilgilerden hareketle birtakım hükümler içeriyorsa ve buna göre Türkiye yönünü çizecekse, gerçekten ciddi bir durumla karşı karşıyayız. Bunu, Sayın Bakanın açıklamasını bekliyorum.

Değerli arkadaşlar, eğitim, hiç şüphesiz önemli bir konu, bunun önemini ayrıca rakamlarla, sayılarla anlatmaya gerek yok; ama, eğitim hemen hemen bütün ülkelerde devletin üstlendiği, devletin yaptığı, yürüttüğü temel konulardan birisi olmuştur. En liberal ülkelere dahi baksak, en kapitalist, piyasa ekonomisinin en ciddi bir şekilde uygulandığı ülkelere dahi baksak, eğitimde devletin rolünün hiç azalmadığını görüyoruz. Sayın YÖK Başkanımız bunu rakamlarla verdi. En yüksek oranda eğitime kamu harcaması yapan ülkenin Amerika olduğunu görüyoruz; hem öğrenci başına yapılan harcamada hem toplam kamu harcamasında en yüksek harcamayı yapan Amerika Birleşik Devletleri.

O ülkelerin refahı yüksek, geliri yüksek, o nedenle toplam harcamada, kişi başına yapılan harcamada, kamu harcamasında onların payının yüksek olduğunu düşünebiliriz; ama, bunun gayri safî millî hâsılaya oranına baktığımızda da, yine, Amerika Birleşik Devletlerinin yüzde 2,4 ile en yukarıda olduğunu görüyoruz. Türkiye'nin oranı yüzde 0,9. Türkiye'yi

geçen birçok ülke var. Birçok liberal piyasa ekonomisine sahip ülke var, Türkiye'nin altında da bazı ülkeler var tabii ki.

Gerçekten, piyasa ekonomisiyle eğitime yaklaşmak, onu çözmeye çalışmak veya eğitimi piyasa ekonomisinin kurallarına terk etmek şeklindeki bir yaklaşımın doğru olmadığını düşünüyorum.

Özel üniversiteler tabii ki olabilir, özel eğitim kurumları tabii ki olabilir, bu çok doğal bir şey, bunun Türkiye'de başarılı örnekleri de vardır; ancak, özel eğitim kurumlarının kapasitesine baktığımızda, bunu toplam kapasiteye kıyasladığımızda, bunun toplam içinde çok küçük bir yüzdeye sahip olduğunu görürüz. Yani, özel eğitim hiçbir zaman bir eğitim sisteminin çıkış yolu olamaz. Sistemde bulunabilir, ama, sistemde eğitimi iyileştirmenin, eğitimin kalitesini yükseltmenin yolu özel eğitim değildir.

Devlet ayrıca özel eğitime yönelik birtakım önlemler alabilir, bu ayrı bir konu; ama, bazı ülkelerde, bazı piyasa ekonomisi uygulayan ülkelerde, örneğin Kanada'da özel üniversitelerin hiç olmadığını söylemeliyim. İsrail'de özel üniversite yok. Florida Eyaletinde özel üniversitelere devlet yardımı hiç yok mesela; ne katkı veriyor ne arsa veriyor ne arazi veriyor. Her ülkenin kendine mahsus, kendi şartlarının yarattığı bir modeli var.

YÖK sistemini biz eleştirirken, şöyle eleştirmeliyiz diye düşünüyorum: Yani, eleştiriye kurgulamak diye bir kaygı, düşünce içerisinde değilim tabii ama, şu şekilde yaklaşırsak daha doğru sonuçlara varırız diye düşünüyorum. Birincisi, YÖK veya benzeri sistemler birçok ülkede var. İsmine istersek Yüksek Öğretim Kurulu diyelim, istersek Yüksek Öğretim Konseyi diyelim, Üniversitelerarası Kurul diyelim, bir şey diyelim, ne dersek diyelim, böyle bir kurum birçok ülkede var.

Sayın Bakanın öncülüğünü yaptığı tasarı nasıl bir şekil alacak bilemiyorum, tabii tasarının kamuoyuna açıklanmış veya kamuoyuna sızmış olan şekli Sayın Bakan tarafından geri çekildi ve şimdi üniversiteyle birlikte bir tasarı hazırladığını öğreniyoruz; ama, bunun kapsamı nedir, nasıl olacak, üniversitelerle bir uzlaşma içerisinde mi hazırlanacak, onları bilemiyoruz, onlar tasarı hazırlandığında bizim önümüze gelecek ve bilgi sahibi olacağız; ancak, şuna dikkat etmek gerekir diye düşünüyorum: Eğer, biz, Yüksek Öğretim Kurumunu, üniversiteleri gerçekten biraz özgür kılmak istiyorsak, gerçekten hareket kabiliyetini genişletmek istiyorsak, bir kere bütçe sisteminde kendilerine biraz daha özerklik tanımalıyız diye düşünüyorum.

Diğer ülke uygulamalarına baktığımızda, birçok ülkede bütçenin ilgili kuruma, YÖK kurumuna verildiğini ve YÖK'ün üniversitelere dağıttığını görüyoruz. Gelin, yeni modelde böyle bir şeyi benimseyelim ve harcamalarda Maliye Bakanlığının ön denetimi olmasın. O şekilde bir ön denetimi olmasın. Üniversite eğer özerkse, gerçekten malî yönden de kendisine bir özerklik tanımalıyız ve harcama öncesi denetimi kaldırmalıyız. Maliye Bakanlığının üniversitelerdeki bütçe daire başkanlıklarının yapmış olduğu denetimleri de kaldıralım burada. Daha özerk bir yapı olsun.

Üniversite araç alacaksa, burada gelip milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri önerge vermek zorunda kalmayın. Üniversite araç alacaksa, alacaktır. Araç ihtiyacını kendisi takdir eder, kendisi alır. Üniversitenin kadro ihtiyacı varsa, hükümet kadro tasarrufunda bulunmamalı; bunu, üniversitelerin başındaki kurum organize etmeli, o kadroları ilgili üniversitelere bilim dallarına göre, ihtiyaca göre dağıtmalı.

Tabii ki, üniversitelerin özerkliği, her üniversitenin buna kendisinin karar vermesi anlamında da söylemiyorum, o da belki kaynakların yanlış dağılımına yol açabilir; ama, bir YÖK kurumu veya benzeri bir kurum bu dağıtımı yapabilir, üstlenebilir diye düşünüyorum.

Hükümet, YÖK'e karışmayı düşünmemeli. Yani, YÖK'ün oluşumuna, kurulun oluşumuna karışmayı düşünmemeli ve hazırlanacak olan tasarı mevcut rektörlerin veya YÖK üyelerinin görev süresinin sona erdirilmesine yönelik bir amacı kesinlikle taşımamalı. Bunu taşıdığı anda "üniversiteyi daha özerk kılacağız" şeklindeki hükümet yaklaşımı, temelsiz olacaktır. Bu kaygıdan bir kere kesinlikle uzaklaşmalı, bundan uzaklaşıldığı ölçüde tasarı biraz daha inandırıcılık özelliğine sahip olabilecektir.

Hükümet, genel hedefleri belirlemeli. Hükümet, tabii ki, ülkenin hükümeti olarak genel hedefleri belirleyecek, ülkenin önceliklerini belirleyecek, ülkenin kalkınma planları ve yıllık programlara göre hedefleri ortaya koyacaktır. Üniversiteler de bu hedeflere göre kendi stratejik planlarını yapacaklardır. Burada yapılacak olan üniversitenin performans denetimini yapmaktır. Üniversite kendisine tahsis edilmiş olan kaynaklarla ülkenin öncelikleri ve hedefleri doğrultusunda neleri başarmıştır, hangi alanlarda başarılı olmuştur, hangi alanlarda başarısız olmuştur, bu değerlendirme yapılmalıdır.

Maalesef, YÖK konusundaki hazırlık, yani, yeni Yüksek Öğretim Yasası hazırlığı böyle bir öncelikten, böyle bir çerçeve ortaya konularak, bu çerçeveden hareketle kamuoyuna sunulmadığı için ortam gerilmiş, üniversiteler bir tarafta, hükümet bir tarafta ve tasarının kadrolaşma amaçlı üniversitelerin özerklik adına özerkliğinin kaldırılması, yok edilmesi amaçlı bir tasarı olduğu kamuoyunda bir izlenim haline, herkesin izlenimi haline gelmiştir. Bu izlenimi hükümet yok etmek zorundadır.

Değerli arkadaşlar, birkaç noktaya değinerek konuşmamı bitirmek istiyorum. İlköğretimde kitapların bedelsiz dağıtılması yanlış bir uygulama değil, yani, doğru. Devlet, ilköğretimi zorunlu olarak üstlenmişse, bu kitapları da bedelsiz verebilmeli. Gerçekten doğru. Ama, devletin bu kitabı bedava verirken, başka öğrencilere, öğretime yönelik vermesi gereken hizmetleri veriyor mu vermiyor mu bunu tartmak gerekir. İşte okulların diğer cari ihtiyaçları, işletme giderleri... Bunların halen velilerden karşılandığını arkadaşlarımız söyledi. Ben, birkaç başka ihtiyaca daha değineceğim. Örneğin 2001-2002 öğretim yılında ilköğretim okullarında 1 milyon 50 bin öğrenciye öğrenci başına 50 ilâ 70 milyon lira arasında burs verilmişti. 2003 yılında bildiğim kadarıyla bu burs verilmedi. Yine 4 büyük kentin fakir semtlerindeki okullarda 1 milyon 70 bin öğrenciye süt yardımı yapıldı, yani, her gün 1

bardak süt iti bu ğrenciler. Bunu 2002-2003 ğretim yılında göremedik. Bendeki bilgilere göre bu Şekilde. Bu yardım yapılmadı.

Şimdi, bunlardan kısarak, bunları yapmayarak “bütün ilköğretim öğrencilerine bedava kitap verdik” demeyi doğru bulmuyorum. Bu eksik. Bütün bunları da yapalım, bütün öğrencilere de bedava kitap verelim. Hiç zengin fakir ayırımı yapmayalım. Ama, bütün bunları da yapabiliyorsak. Bunları yapmayıp da, sadece bütün öğrencilere bedava kitap verdik Şeklinde ortaya çıkarsak, çok inandırıcı olamayız diye düşünüyorum. İnandırıcı olmaz bu.

Bütçenin taŐımalı eğitim ödenekleri yetersizdir Sayın Bakanım. 2003 bütçesi hazırlanırken, 2003 bütçesi için de bunu burada söylemiŐtik ve biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak önerge vermiŐtik, bu nergemiz kabul görmedi ve 2003 yılında taŐımalı eğitim hat sayısı azaltılmıŐtır. Kiralanan araç sayısı azaltılmıŐtır. Sayın Bakanda farklı bilgiler var ise, yanılmıŐ olmayı mit ederim. TaŐımalı eğitim ödeneklerinin mutlaka artırılması gerekir.

Pansiyonlu okul ğrencilerinin yemek ve diğer ihtiyaçları için konulan denek yetersizdir Sayın Bakanım. Devlet, sosyal bir devlettir. Devlet, eğitim konusunda görev üstlenmek zorundadır. Devlet, öğrencisinin taŐımalı eğitim giderini karŐılayacaktır, pansiyonlu okul öğrencisinin giderini karŐılayacaktır.

Kredi Yurtlar Kurumu denekleri, öğrencilere verilen krediler halen yetersizdir Sayın Bakanım. Bunu, hem sayı olarak artırmak hem de ğrenci başına verilen krediyi günün anlamına, günün rakamlarına uygun bir Őekle getirmek gerekir.

Gazi niversitesinin 2001 yılında yapmış olduğu bir araŐtırmaya göre...

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, süreyi bir hayli aŐtik.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – 1 dakikada toparlıyorum Sayın Başkan.

Üniversite ğrencilerinin yüzde 17’si aylık 50 milyon lira ve daha aŐađı bir harcamayla yaŐamını sürdürmektedir. Bu rakam bugün için belki 100 milyon lira civarındadır, krediyi daha anlamlı bir rakama çıkarmak gerekir.

Son cmlem: Sayın Bakan, düzenleme ortaklık paylarına ilişkin olarak bir tasarıdan söz etti, Meclise de geldi, bilgim dahilinde. Sayın Bakanım, kesinlikle yanlış yapıyorsunuz. Yanlış Őudur: Yüzde 35 düzenleme ortaklık payı, İmar Kanuna göre bir yerin imar planı yapılırken, yol, yeŐil alan, meydan, park gibi kamunun ihtiyaçlarına ayrılan alanlardır. Zaten, yüzde 35 çok yüksek bir oran değildir, yüzde 35’lere rağmen bizim kentlerimizde yeŐil alan miktarı son derece azdır.

Anlıyorum sizi, okul sayısını artırmak istiyorsunuz. Okul sayısını artıralım, daha çok okul yapalım, ihtiyacımız var; ama, bunu yeŐil alandan fedakrlık ederek yapmayalım Sayın Bakanım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HÜSEYİN ÇELİK (Van) – Yüzde 40'a çıkarıyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Artırırsanız olabilir. Yani, ilave yüzde 35'i yüzde 40'a çıkarıp oradan bir miktar alıyorsanız olabilir, ama, yüzde 35'i sabit tutup buradan aktarırsanız doğru olmaz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

.....

.....

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan. Sorularım şunlar:

Millî eğitimle ilgili yönetmeliklerin Bakanlar Kurulu kararı ve Cumhurbaşkanının imzasıyla yürürlüğe gireceği yönündeki yasa hükmü hükümet tarafından değiştirilmiştir. Bu değişikliğe neden ihtiyaç duyulmuştur?

Bir arkadaşımız, burada konuşmaları değerlendirirken entelektüel düzeyi düşük konuşmalardan söz etti. Sizi ve Sayın YÖK Başkanını kastettiğini tahmin etmiyorum. Ancak, arkadaşımızın konuşmasını, siz, üniversiteden gelen biri olarak gayet iyi değerlendirebilecek durumdasınız. Acaba, kendisi konuşmasıyla entelektüel bir bakış açısı getirmiş midir?

Bunları cevaplandırırsanız memnun olurum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.